

TRANSKRYPCJA
ROZPRAWY PRZED TRYBUNAŁEM KONSTYTUCYJNYM
z dnia 2 grudnia 2025 r.
w sprawie o sygn. P 10/16

Rozprawie przewodniczy Sędzia TK Bogdan Świączkowski.

Przewodniczący:

Otwieram rozprawę przed Trybunałem Konstytucyjnym w pełnym składzie Trybunału, w sprawie połączonych pytań prawnych Sądu Rejonowego w Grudziądzu oraz Sądu Rejonowego w Brodnicy: czy art. 292 w zw. z art. 285 par. 1 i 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny, rozumiany w ten sposób, że umożliwia ona bycie przed wejściem w życie artykułu 305¹, 305⁴ KC w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu przez przedsiębiorcę przesyłowego lub Skarb Państwa w sytuacji, w której nie wydano decyzji na podstawie artykułu 35 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia ruchomości. Art.70 ust.1 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 roku o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości lub art. 124 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami jest zgodny z art. 1 Protokołu numer 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonego w Paryżu dnia 20 marca 1952 roku oraz art. 2, art. 21 ust. 1 i 2 oraz art. 31 ust. 2 i 3 oraz art. 64 ust. 2 i ust. 3 Konstytucji.

Na rozprawę stawili się: w imieniu Sądu Rejonowego w Grudziądzu nikt się nie stawił. Sąd pytający o terminie rozprawy powiadamiany prawidłowo. W imieniu Sądu Rejonowego w Brodnicy nikt się nie stawił. Sąd pytający o terminie rozprawy powiadamiany prawidłowo. W imieniu Sejmu nikt się nie stawił. Sejm o terminie rozprawy powiadamiany prawidłowo. W imieniu Prokuratora Generalnego nikt się nie stawił. Prokurator Generalny o terminie rozprawy powiadamiany prawidłowo. Prokurator pismem z 27 listopada 2025 roku poinformował Trybunał, że brak jest uzasadnienia do udziału Prokuratora Generalnego w postępowaniu w sprawie o sygnaturze P 10/16. Udział w postępowaniu zgłosił Rzecznik Praw Obywatelskich, w imieniu którego nikt się nie stawił. Rzecznik o terminie rozprawy powiadamiany prawidłowo. Rzecznik pismem, z 4 listopada 2025 roku, nieznanym w ustawie ani w Konstytucji [trybem] wycofał zgłoszenie udziału w postępowaniu w sprawie o sygnaturze P 10/16. Pełnomocnictwa w aktach.

Rozprawa protokołowana jest w pomieszczeniu technicznym.

Ponadto Trybunał informuje, że rozprawa transmitowana jest w Internecie.

Z uwagi na to, że Sądy nie zgłosiły udziału w postępowaniu proszę Sędzię, Sprawozdawcę, Panią Sędzię Krystynę Pawłowicz o przedstawienie zasadniczych motywów pytań prawnych.

Sędzia Krystyna Pawłowicz:

Dziękuję bardzo. Sądy przedstawiły, Sąd Rejonowy w Grudziądzu i Sąd Rejonowy w Brodnicy, dwa jednobrzmiące pytania prawne. Czy art. 292 w zw. z art. 285 par. 1 i 2 ustawy z 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny, Dziennik Ustaw z 2016 roku poz. 380 ze zmianami, rozumiany w ten sposób, że umożliwiał nabycie przed wejściem w życie art. 305¹ do 305⁴ Kodeksu cywilnego w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu przez przedsiębiorcę przesyłowego lub Skarb Państwa w sytuacji, w której nie wydano decyzji na podstawie artykułu 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości. Tekst jednolity Dziennik Ustaw z 1974 roku numer 10 poz. 64 ze zmianami. Art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 roku o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości. Tekst jednolity Dziennik Ustaw z 1991 roku numer 30 poz. 127 ze zmianami lub art. 124 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami, tekst jednolity Dziennik Ustaw z 2015 roku poz. 782 ze zmianami, jest zgodny z art. 1 Protokołu numer 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonego w Paryżu dnia 20 marca 1952 roku, Dziennik Ustaw z 1995 roku numer 36 poz. 175 ze zmianami oraz art. 2 art. 21 ust. 1 i 2, art. 31 ust. 2 i 3 oraz art. 64 ust. 2 i 3 Konstytucji. Sądy przedstawiły szeroką analizę historyczną dotyczącą analizy orzecznictwa i orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego i praktyki sądowej.

Przewodniczący:

Dziękuję Pani Sędzio. Ze względu na nieobecność Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej proszę Sędziego Sprawozdawcę o przedstawienie stanowiska Sejmu.

Sędzia Krystyna Pawłowicz:

W piśmie z 23 lutego 2017 roku Marszałek Sejmu zajął stanowisko, że art. 292 w związku z art. 285 par. 1 i 2 Kodeksu cywilnego, w zakresie w jakim umożliwiał nabycie przed wejściem w życie art. 305¹ do 305⁴ Kodeksu cywilnego w drodze zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu w sytuacji, gdy nie wydano decyzji administracyjnej ograniczającej prawa właściciela gruntu jest niezgodny z art. 64 ust. 3 w związku z art. 31 ust. 3 i artykułem 2 Konstytucji. W pozostałym zakresie wniósł o umorzenie postępowania ze względu na niedopuszczalność

wydania wyroku. Jednocześnie Marszałek Sejmu zaznaczył, że sposób określenia istoty problemu konstytucyjnego poddanego ocenie Trybunału skonfrontowany z prawnymi przesłankami wystąpienia z pytaniem prawnym może nasuwać wątpliwości co do dopuszczalności merytorycznego rozpoznania pytań, które nie odnoszą się do literalnego brzmienia przywołanych przepisów, a ich sądowej interpretacji.

Przewodniczący:

Dziękuję Pani Sędzio. Ze względu na nieobecność Prokuratora Generalnego proszę Panią Sędzię o przedstawienie stanowiska Prokuratora.

Sędzia Krystyna Pawłowicz:

Prokurator Generalny w piśmie z 6 października 2016 roku zajął stanowisko, że art. 292 w związku z art. 285 par. 1 i 2 Kodeksu cywilnego rozumiany w ten sposób, że umożliwiał nabycie przed wejściem w życie art. 305¹ do 305⁴ KC w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treściom służebności przesyłu przez przedsiębiorcę przesyłowego lub skarb państwa, w sytuacji, w której nie wydano decyzji na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości, art. 70 ust. 1 ustawy z 29 kwietnia 1985 roku o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości lub art. 124 ust. 1 ustawy z 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami jest zgodny z art. 1 Protokołu i art. 21 ust. 1 w zw. z art. 64 ust. 2 i 3 w związku z art. 31 ust. 3 i w zw. z art. 2 Konstytucji. W pozostałym zakresie Prokurator Generalny wniósł o umorzenie postępowania wobec niedopuszczalności wydania wyroku. Prokurator Generalny uznał, że istnieje utrwalona, jednolita i mająca jednoznaczne potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego praktyka stosowania zaskarżonego art. 292 w związku z art. 285 Kodeksu cywilnego, która przez to, że nadała mu treść normatywną w zakresie określonym w *petitum* pytania prawnego może podlegać kontroli konstytucyjności.

Przewodniczący:

Dziękuję Pani Sędzio i na koniec ze względu na nieobecność Rzecznika Praw Obywatelskich proszę Panią Sędzię o przedstawienie stanowiska Rzecznika.

Sędzia Krystyna Pawłowicz:

Rzecznik Praw Obywatelskich zgłosił udział w postępowaniu w sprawie połączonych pytań prawnych pismami z 3 czerwca 2016 r., 1 lipca 2016 r. i 19 października 2016 roku. W pismach z 1 lipca 2016 r. i 19 października 2016 r. RPO zajął stanowisko, że art. 292 w związku z artykułem 285 par.1 i 2 Kodeksu cywilnego w zakresie w jakim umożliwia przed wejściem w życie art. 305¹ do 305⁴ Kodeksu cywilnego, tj. przed 3 sierpnia

2008 roku nabycie w drodze zasiedzenia przez przedsiębiorcę przesyłowego lub Skarb Państwa służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu w sytuacji, gdy nie została wydana decyzja administracyjna ograniczająca prawo właściciela do gruntu jest niezgodny z art. 64 ust. 2 i 3 w zw. z art. 31 ust. 3 w zw. z art. 2 Konstytucji, oraz jest niezgodny z art. 1 Protokołu. Pismem z 4 listopada 2025 Rzecznik Praw Obywatelskich przesłał do Trybunału Konstytucyjnego informację o następującej treści: „Cofam zgłoszenia udziału Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 3 czerwca 2016 r. oraz z dnia 19 października 2016 r. w sprawie P 10/16 w postępowaniu dotyczącym łącznego rozpoznania pytania prawnego Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 1 kwietnia 2016 r. sygn. akt 1 NS 1843/1515 oraz pytania prawnego Sądu Rejonowego w Brodnicy z dnia 28 lipca 2016 sygn. akt 681/15 wraz ze stanowiskiem Rzecznika z dnia 1 lipca 2016r. oraz 19 października 2016 r. dotyczącymi konstytucyjności art. 292 stosowanego w związku z art. 285 par. 1 i 2 ustawy z 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny, w zakresie w jakim umożliwia przed wejściem w życie artykułu 305¹, 305⁴ Kodeksu cywilnego, tj. przed dniem 3 sierpnia 2008 roku nabycie w drodze zasiedzenia przez przedsiębiorcę przesyłowego lub Skarb Państwa służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłów w sytuacji, gdy nie została wydana decyzja administracyjna ograniczająca prawa właściciela do gruntu.

Przewodniczący:

Dziękuję Pani Sędzi. Niestety z uwagi na – moim zdaniem, moim przekonaniem, całego Trybunału – nieusprawiedliwioną i bezprawną nieobecność uczestników postępowania nie mamy możliwości poproszenia o stosunkowanie się wskazanych uczestników do stanowisk, które przedstawili. Nie mamy też możliwości zadawania pytań, ale na szczęście ustawa o Trybunale Konstytucyjnym przewiduje pisemny charakter postępowania. W związku z powyższym Trybunał uznaje sprawę za dostatecznie wyjaśnioną do wydania orzeczenia. Na tym zamykam rozprawę. Trybunał udaje się na naradę. Ogłoszenie orzeczenia nastąpi w dniu dzisiejszym o godzinie 13:45.